

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-489 din 27.01.2021

La nr. 7 din 19.01.2021

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la modificarea Legii cu privire la locuințe nr. 75 din 30 aprilie 2015.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Ruslan FLOCEA

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI
REPUBLICII MOLDOVA
D.D.P. Nr. 174
"29" 01 2021
Ora _____

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO21/7094 din 27.01.2021

la proiectul de lege cu privire la modificarea Legii cu privire la locuințe nr. 75 din 30 aprilie 2015 (art.59)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul, iar autori nemijlociți sunt Deputații în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Anunțul cu privire la inițierea elaborării proiectului de decizie nu se regăsește pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova, ceea ce constituie o abatere de la prevederile legale cu privire la transparența procesului de elaborare a deciziilor, statuate la art.8 lit.a) din Legea nr.239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional.

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul la proiectul prenotat al părților interesate pentru a putea prezenta sau expedia recomandări pe marginea proiectului.

Deși proiectul a fost elaborat cu abateri de la normele legale cu privire la transparența în procesul decizional, părțile interesate au avut acces la proiect și materialele aferente acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, *„Proiectul de lege a fost elaborat la solicitarea parvenită de la mai mulți cetățeni care au dreptul la privatizarea locuințelor, însă, din diferite motive obiective sunt în imposibilitatea de a-și exercita acest drept în limitele prevăzute la art. 59 alin. (3) din Legea nr. 75/2015 și anume până la data de 31 mai 2021”*. Totodată, în notă se mai menționează că *„prin extinderea termenului limită până la 31 mai 2024, se va oferi posibilitatea reală persoanelor care întâmpină dificultăți să își exercite dreptul la privatizarea locuințelor”*.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii nr. 75/2015 cu privire la locuințe referitor la perioada în care persoanele ce locuiesc în locuințe pasibile de privatizare dispun de dreptul de a le privatiza. Astfel, în conformitate cu art. 59 alin. (3) din Legea nr. 75/2015 *„Persoanele care locuiesc în locuințe pasibile de privatizare conform Legii privatizării fondului de locuințe nr. 1324/1993 dispun de dreptul de a le privatiza până la 31 mai 2021, avînd obligația de a înregistra dreptul de proprietate în modul stabilit prin Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998”*, iar prin proiect se propune substituirea termenului limită, de la 31.05.2021 la 31.05.2024.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prin proiect se urmărește crearea condițiilor necesare pentru evitarea lezării dreptului de proprietate al anumitor persoane, care din motive obiective nu au reușit să privatizeze locuințele pasibile de privatizare. În nota informativă, se invocă drept motive ale necesității prelungirii termenului de privatizare: efectele economice negative ale pandemiei, existența litigiilor de judecată în privința locuințelor în cauză, situația financiară precară a unor categorii de persoane.

Prin urmare, prevederile proiectului nu sunt de natură să încalce interesul public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de *„nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*

f) *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare*".

Nota informativă are un conținut succint, fără a releva detalii sau analize privind situația locuințelor neprivatizate și a persoanelor care până la moment nu și-au realizat dreptul de privatizare, având în vedere că dreptul la privatizare a fost consacrat din anul 1993. Scopul art. 59 alin. (3) din Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe este de a asigura ordinea și certitudinea evidenței tuturor locuințelor din țară, precum și responsabilizarea persoanelor care se află în posesia locuințelor pasibile de privatizare însă încă nu le-au privatizat. Astfel, proiectul expertizat poate amâna atingerea scopurilor menționate, drept pentru care se impune ca acesta să dispună de o fundamentare serioasă cu analize și detalii relevante.

Prin urmare, pentru promovarea mai argumentată a proiectului se impune completarea notei informative cu date statistice, analize, avantaje și eventuale dezavantaje ale proiectului, pentru a argumenta, pe de o parte, protecția dreptului de proprietate, iar pe de altă parte, asigurarea ordinii juridice pe sectorul evidenței locuințelor.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*".

În nota informativă nu se menționează despre necesitatea sau lipsa necesității resurselor financiare suplimentare de la bugetul de stat. Cu toate acestea, având în vedere natura relațiilor sociale reglementate, implementarea proiectului nu presupune alocarea resurselor financiare suplimentare de la bugetul de stat.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) *se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]*

c) *terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]*

e) *se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]*

f) *se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;*

g) *se evită tautologiile juridice;*

h) *se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]*".

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu reglementează activitatea agenților publici și nici a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Prin proiect se propune modificarea Legii nr. 75/2015 cu privire la locuințe referitor la perioada în care persoanele ce locuiesc în locuințe pasibile de privatizare dispun de dreptul de a le privatiza. Astfel, în conformitate cu art. 59 alin. (3) din Legea nr. 75/2015 „*Persoanele care locuiesc în locuințe pasibile de privatizare conform Legii privatizării fondului de locuințe nr. 1324/1993 dispun de dreptul de a le privatiza pînă la 31 mai 2021, avînd obligația de a înregistra dreptul de proprietate în modul stabilit prin Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543/1998*”, iar prin proiect se propune substituirea termenului limită, de la 31.05.2021 la 31.05.2024.

Nota informativă este lacunară deoarece nu conține date statistice, analize, avantajele scontate și eventuale dezavantaje ale proiectului.

În concluzie, deși proiectul în redacția parvenită la efectuarea expertizei anticorupție nu conține factori de risc care să genereze riscuri de corupție, totuși pentru promovarea argumentată a proiectului se recomandă completarea notei informative prin prisma analizei expuse în Raportul de expertiză anticorupție

27.01.2021

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Ilie Creciun , Inspector principal